

Sté výročí narození prof. Dr. Ing. Rudolfa Bretschneidera, DrSc.

HUNDRETH ANNIVERSARY OF DR. ING. RUDOLF BRETSCHNEIDER, DRSC., BIRTH

Pavel Kadlec – Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

V letošním roce 2013 si připomínáme 100. nedožitě narozeniny Rudolfa Bretschneidera, který se narodil 8. 8. 1913 v Zavidově na okrese Rakovník v rodině zemědělce. Po absolvování obecné školy v Petrovicích a rakovnické reálky nastoupil v roce 1931 na studia ČVUT v Praze na fakultu chemicko-technologického inženýrství. Tuto fakultu dokončil s vyznamenáním v roce 1935 a stal se inženýrem chemie. Působil u firmy Baťa ve Zlíně a po vojenské prezenční službě postupně jako chemik, provozní technik i hlavní inženýr v cukrovarech Klobuky v Čechách a v Lounech. V mezikampaňovém období pracoval ve Výzkumném ústavu cukrovarnickém v Praze, kde si připravoval svou doktorskou práci, kterou obhájil v roce 1945. V roce 1948 byl jmenován ředitelem cukrovaru v Kostelci nad Labem a posléze ředitelem Polabských cukrovarů, n. p. V roce 1951 přešel na Ministerstvo potravinářského průmyslu jako vedoucí technické skupiny a technický náměstek ministra. V této funkci, kterou zastával až do roku 1959, se velmi dobře osvědčily jeho organizační schopnosti i hluboké teoretické a praktické znalosti. Jednalo se o období, kdy řada oborů potravinářského průmyslu přecházela od řemeslné malovýroby do velkopřemyslové výroby a byly zřizovány rezortní a oborové výzkumné ústavy.

Po smrti prof. Šandery v roce 1959 přešel Rudolf Bretschneider na fakultu potravinářské technologie Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, kde se stal řádným profesorem cukrovarnictví a vedoucím katedry chemie a technologie sacharidů. Jako pracovník s hlubokými teoretickými znalostmi, s bohatou praxí, získanou v různých funkcích v cukrovarnickém a potravinářském průmyslu, organizačními schopnostmi a citlivým lidským přístupem ke studentům se výborně uplatnil v pedagogické práci na katedře a v akademických funkcích na úrovni školy a fakulty. S jeho příchodem na katedru chemie a technologie sacharidů je spojena i změna v zaměření výuky od analytického a popisného směru k pojetí spojujícímu výklad chemických a fyzikálně chemických dějů s inženýrským pojetím procesů. Toto zaměření se projevilo i ve zpracování dvou vysokoškolských učebnic Technologie cukru (první vydání v roce 1969, druhé přepracované a doplněné vydání v roce 1980) a knihy Cukrovarnické tabulky (1975). Pod vedením prof. Bretschneidera vypracoval autorský kolektiv knihu Základy cukrovarnictví IV – Výroba rafinovaného cukru, která vyšla v roce 1967. Historii československého cukrovarnictví, která vyšla ve Sborníku VŠCHT v roce 1985, zpracoval prof. Bretschneider na 60 stránkách.

Na katedře se prof. Bretschneider plně zapojil i do vědecko-výzkumné práce, kterou orientoval na studium polysacharidů, kolloidních látek, bílkovin a aminokyselin v surových šťávách, využití elektrodiálýzy a ionexových membrán v cukrovarnické technologii i analytice, využití sacharosy jako chemické suroviny, studium složení a vlastností melas, krystalizaci sacharosy a látkových vlastností sacharosy, cukerných roztoků a mezivýrobních, využití výpočetní techniky při programování technologických výpočtů a další. Pod vedením prof. Bretschneidera byla na katedře řešena řada dílčích

Děkan prof. Bretschneider na promociích v Karolinu – červen 1961

Některé z publikací, které prof. Bretschneider napsal či vedl autorský kolektiv

úkolů základního výzkumu v přímé návaznosti na výzkum aplikovaný. Prof. Bretschneider založil a široce rozvinul spolupráci mezi katedrou a strojírnami ZVU Hradec Králové při vývoji a hodnocení nových cukrovarnických zařízení. Výsledky výzkumné činnosti byly publikovány v našich i zahraničních odborných časopisech a našly uplatnění v cukrovarnické praxi. Ucelená informace o metodice výpočtu cukrovarnických výrobních schémat, vycházející ze spolupráce katedry a ZVU Hradec Králové, byla zpracována v knize Programování technologických výpočtů v cukrovarnictví, která vyšla až po smrti prof. Bretschneidera v roce 1986.

Významná byla rovněž činnost prof. Bretschneidera jako školitele při výchově aspirantů a vědeckých pracovníků, kterých vchoval více než 20. V roce 1973 obhájil prof. Bretschneider doktorskou disertační práci (DrSc.) na téma Některé nové principy technologie cukru.

Během svého působení na VŠCHT zastával prof. Bretschneider řadu významných akademických funkcí. V letech 1959–1981 byl vedoucím katedry chemie a technologie sacharidů, ve studijním roce 1960/1961 byl děkanem fakulty potravinářské technologie, v letech 1962–1969 zastával funkci prorektora VŠCHT a v letech 1970–1976 byl rektorem VŠCHT.

Bezprostřední a trvalé sejetí s cukrovarnickým průmyslem dokazovala jeho aktivní účast téměř na všech důležitých odborných akcích a stále členství v různých orgánech průmyslu, např. v redakční radě časopisu Listy cukrovarnické, v koordinační a oponentní radě Výzkumného ústavu cukrovarnického a dalších. Jeho otevřený a zasvěcený přístup k řešení i těch nejobtížnějších problémů znamenal vždy účinnou a vítanou pomoc.

Mimo své pedagogické funkce a spolupráci s cukrovarnickým průmyslem pracoval prof. Bretschneider v řadě dalších vědeckých a společenských funkcí, zejména jako předseda České rady vědecko-technické společnosti a místopředseda Ústřední rady Československé vědecko-technické společnosti, člen vědeckého kolegia chemie ČSAV, člen rady vědeckých rad potravinářských výzkumných ústavů, předseda ediční komise potravinářské literatury SNTL Praha aj. Bohatá byla rovněž jeho popularizačně publikační činnost v tisku, rozhlasu a televizi. Za svou práci pro společnost obdržel řadu vyznamenání a medailí.

Prof. Bretschneider byl člověk, který dovedl spojit náročné poslání pedagoga, vědce, řídicího pracovníka a akademického funkcionáře. Během svého 25letého působení na VŠCHT vchoval prof. Bretschneider celou řadu inženýrů, absolventů specializace chemie a technologie sacharidů. Měl velice vřelý a citlivý vztah k lidem, zejména k mladé generaci, ke studentům, pro které měl vždy pochopení. Prof. Bretschneider zemřel 4. ledna 1984 ve věku 71 let.

Z výstavby sila v cukrovaru Vrbátky (květen 2013)